

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 glid. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
seminarju (Knaben-
seminar.)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem tegu
po 5 kr. — Rokopis
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Vesele novice tri.

Dolgo od zadnjih volitev obračajo se naše zadeve na boljše, a sedaj so se vsaj deloma nepričakovano hitro obrnole. Imamo ob enem najaviti tri vesele novice: glasoviti Stremajer je vendar enkrat popustil ministerstvo za bogočastje in poduk; državni zbor pa je sprejel dve postavi, kateri ste zlasti kmetiskim ljudem uže dolgo krvavo potrebni, a liberalna večina poslancev do sedaj ni hotela niti slišati kaj o njima. Trebalo je novih volitev in pri teh zmage konservativnih-narodnih poslancev. No, in ti volilci niso pustili na cedilu, ampak sklenoli so pretečeni teden postavo zoper ponarejevanje, množenje in pačenje naravnega vina in postavin načrt zoper oderuštvo. To so nam res vesele novice tri; dotični volilci, ogromna večina avstrijskih prebivalcev, se slobodno nad njimi raduje in se hvaležno spominja svojih poslancev, ki so jim do teh treh dobrot pomagali. Kajti sedaj nam je ukrepljeno upanje, da utegne vendar zopet boljše biti v milej nam Avstriji.

Minister Stremajer še ni mislil popustiti verskih in šolskih zadev. Toda v odboru za proračun 1880 je Čehe in Slovence močno žalil, na kar so mu češki in slovenski poslanci, zlasti dr. Jireček, grof Henrik Klam-Martinec in naš dr. Vošnjak, krepko in deloma srdito odgovarjali kažo, kako je Stremajerju pred vsem mar za nemščino, za ponemčenje drugih narodov, katerim očivestno krivice dela. V dokaz so mu navajali drago nemško vseučilišče v Bukovini, drage nemške ljudske šole v Dalmaciji, t. j. v deželah, kder razun par uradnikov nobenih Nemcev ni, dalje zatirovanje slovenskih (gimnazija v Kranji) in čeških šol (gimnazija v Trebižu), kder so skoro sami slovenski ali češki dijaki. Sedaj si je Stremajer mislil: „če me uže v odboru tako hudo šibajo, kako bodo me še le v javnej seji državnega zbora sekali“ ter je v 24 urah potem od cesarja si izprosil in dobil odpust. Na njegovo mesto sicer ni bil pozvan eden izmed naših poslancev, ampak c. k. uradnik, namreč namestnik cesarjev v Spodnji-Avstriji, štajerski

grajščak (in gojenec pokojnega Hočkega dekana in slovenskega pisatelja dr. Murka) baron Konrad plem. Eibesfeld. Vendar je ta mož proti Stremajerju velika pridobitev. Vsak dober Slovenec, vsak duhovnik, s katerim smo o tej spremembi govorili, pritrdil nam je radostno rekoč: „hvala Bogu, da je Stremajer šel“.

Pri obravnavi postave zoper ponarejanje naravnega vina in jegovega pomnoževanja po umetnem načinu v neizmerno škodo vinogradarjem je se videlo, kako neumno so ravnali volilci, ki so pred 7 letmi bili izvolili same nemške liberalce, a kako pametno so storili lani izvolivši si ali narodne slovenske ali nemške konservativne poslance. Kajti ko je celó liberalce Seidl, spoznavši potrebo nekaj za vinogradarje storiti, podobno postavo l. 1875 predlagal, so se mu liberalni tovarši rogali, ga zasmehovali rekoč: da nihče v Avstriji vina ne ponareja, ampak le zboljšava po umetni kletarstvu, ter so naposled nasvetovano postavo njegovo vrgli pod klop. Drugače je bilo letos. Naši slovenski in nemški konservativni poslanci so takoj podpisali nasvet nemškega, konservativnega poslanca Karlona, ki je predlagal postavo zoper umetno napravljeno vino. Reč je se potem v odboru tako temeljito preiskavala, postava tako vrlo sestavila, poročilo v javnej seji potem tako izvrstno od tirolskega konservativca Dipaulija podajalo, da je bil odborov nasvet enoglasno sprejet. Nihče se ni upal kaj resnobnega nasproti črhiniti. Resnica in pravica bila je tako jasna, da so se celo liberalci udali, prejšnji prijatelji goljufivih ponarejevalcev vina pa omolknil. To je res sijajna zmaga naših vrlih poslancev. Hvala jim! Sedaj bo vsak, ki bo vino umetno ponarejal ali množil pa vendar kot naravno vino prodaval, ostro kaznovan. Plačal bo globe 25 do 600 fl., ali pa bo šel v luknjo sedet najmanje 5 dni do 4 mesence.

Jednaka je zastran oderuške postave. Liberalci so jo l. 1868 odpravili, a naši poslanci pretečeni teden zopet sklenoli. Več, kakor 10 % obresti ne bo nihče mogel več po sodniji iztirjati. Nova oderuška postava ni taka, kakoršne bi vseskozi že-

leti bilo. Ali če pomislimo, da so celih 12 liberalnih let oderuhi jemali obresti, kolikoršnih so hoteli, moramo novo postavo pozdraviti kot prvi korak k boljšim denarstvenim razmeram pri nas. Zato bodi dnes uvrstena med vesele novice tri!

Gospodarske stvari.

Ječmen.

Zgodovina. Binkoštni praznik so stari Judje prinesli k tempeljnu božjemu prve snopiče novega ječmena in ga Bogu darovali v zahvalo, da so novo žetev čakali. Poznali so ječmen in ga sejali vsi stari narodi in je to žito iz Azije v Evropo po semkaj selečih se ljudstvih bilo doneseno. Tukaj so je začeli močno pridelovati, posebno zadnja leta, ker čedalje več ola, pive ali pira iz njega napravljajo. Vsled tega ima precejšnjo ceno. Po vsej Avstriji ga pridelajo na leto do 40 milijonov hektolitrov, na Štajerskem lani v gornjem 31.505, srednjem 87.942, na slovenskem pa 103.939, skup 223.386 hektolitrov. Razne zvrsti. Pri ječmenu razločujemo pred vsem zimski ječmen od jarega. Jari ječmen je navadnejši in ga je več raznih zvrstij: dvovrstni (dvoriznati *Hordeum distichon*), navadni štirivrstni (*H. vulgare*), šestvrstni (*H. hexastichon*), jeruzalemski (*H. zeocriton*), nagi himaljski ali nebeski ječmen (*Hordeum nudum vulgare*, *coeleste*), zimski ječmen (*H. vulgare hybernum*). Noveji čas hvalijo vsled posebnega pridelovanja nastale nove zvrsti: Chevalier-ječmen (pozni), Kalina (rani), ruski ječmen: te zvrsti pripadajo dvovrstnemu ječmenu. Teža. Dvovrstni 58—65 kilo, štirivrstni 52—58 kilo, šestvrstni 60—69 kilo, zimski ječmen 58—62 kilo pri hektolitr. Kaljivost se ohrani 2—3 leta. Podnebje. Zimski ječmen stori v toplejih, jari pa v gorkih in hladnih krajih. Zemljišče. Ječmen zimski ljubi močno ilovnato zemljo, lahka, izpita sušna zemlja mu ne ugaja. Jaremu ječmenu je potrebno vsega plevela čisto zemljišče, ki je dobro obdelano in pri zdatnem gnoji; najljubša so mu ilovnata tla; v mokrotnih ali vlažnih ali hladnih legah zadovolji se tudi z lahkejo zemljo; vendar v sušno, izpito, ali mokro, mrzlo, žilavo njivo ga ne gre sejati. Kolobar: zimski ječmen sejejo v praho, deteljišče, repišče; jari ječmen pa za okopavnim sadežem, pogosto za pšenico. Ječmen za ječmenom ne stori. Gnojenje. Ječmen gnojijo le, kedar se njemu namenjena njiva preorje. Mnogi zasejejo v tako njivo poprej kako zelenjad n. pr. lupino, in jo podorjejo, kar je tudi močen gnoj. Ovčji gnoj ne sodi rabiti za ječmen, iz katerega se boče pivo ali pir delati. Zamakanje z gnojnico ne sme premočno biti, ker sicer ječmeno žito rado poleže. Priprava. Ako se strnišče za ječmen odkaže, treba je večkrat dobro preorati; za okopavnim sadežem je pa enkratno oranje dosta; vsakako pa naj brazdo zimski mrz sterc! Spomladi orati

neobhodno ni potrebno. Zadostuje, ako vzamemo ekstirpator, s katerim zimsko brazdo razdrobimo, potem pa seme dobro zavlačimo. Čas sejatve: za zimski ječmen prva polovica v septembru, za jari ječmen mare, april, in maj takrat, kedar je se spomladanskih mrazov bati. Semena gre na hektaro 2—3 hektolitri, pri sejanji z mašino 1—2. Pod zemljo se spravi seme do 3—6 centimetrov globoko in se z valjarjem povalja, kar je velike koristi. Pleti je pogosto treba, in tudi kositi, preden v klasje vhaja, ako je rastlina prebužno rastla; toda kosi se naj jako opazno in ne prepozno. Čas rasti znaša pri zimskem ječmenu 270—290 dni, pri jarem 70—80 dni. Žetev zimskega ječmena vrši se ob koncu junija in začetku julija, jarega zadnje dni julija in prve dni avgusta. Požeti se mora, preden popolnoma dozori. Pridetek: zimski ječmen daje 30—50 hektolitrov zrnja in 20—25 meterskih centov slame, jari: dvovrstni 13—30 hektl. in 8—10 met. cent. slame, štirivrstni 15—25 hektl. zrnja in 10—20 met. cent. slame. Shranitev in poraba. Kakor se ječmen v mokrem vremenu sejati ne sme, jednako ne spravljati. Snopovje naj se dobro izsuši, ker vlažno spravljani ječmen se rad ugreje, kar pa znatno kvari zrnje in slamo. Zrnju treba je prozračne shrambe. Iz ječmena delajo slad za pivo, žejo iz nja žganjico, meljejo surogatno kavo, ophan rabi za kašo, šrotan za jako dobro polaganje konjem, govedom za debeljenje, dalje kot izvrstna hrana ovcam, svinjam in kurom, ki potem radi nesejo. Slama ječmena je za polaganje živini najboljša. Ječmenišče je dobro za deteljišče, za repo in zlasti pa za tobak. Tudi rž in oves stori v ječmenišču. Bolezni in sovražniki. Zimski ječmen vrabei močno nadlegujejo. Sploh pa ječmenovo setev hudo napada snet. Zato svetujemo ječmeno seme namakati v takej vodi, kder se je raztopilo nekaj bakrenega vitrijola (Kupfer-Vitriol.)

L. G.

Nekolike o sočivnih semenih.

M. Jeden najimenitnejših opravkov za sočivnega vrtnarja je izbiranje dobrega in zanesljivega semena. Pa nič manj važno delo, ko izbiranje, je njegovo posejanje in pospravljanje pod zemljo, da potem jednakomerno poganja in raste.

Nektere sorte sočivnega semena boljše kaže, da si jih sočivar sam doma priredi, za druga pa je boljše k semenskem kupcu iti. Prva si pravi sočivar v prvi vrsti sam priredi. Ne da bi s tem se hotelo reči, da so semenski kupci nepošteni, na ktere se ni zanašati, ampak zaradi tega, ker najboljše semena v trgovino še pridejo ne. Včasih si tisti, ki si semenske sorte sami priredijo, najboljše sorte pri svojih znancih za druge semenske sorte zamenjajo. Vzrok je vsem pravim sočivnim vrtnarjem dobro znan. Jeden izgled bode nam to do dobrega pojasnil. Vzemimo n. pr. čebulovo seme. Ako se navadno čebulovo seme, kakor se